

ธรรมนูญชุมชนอ่าวอุดม

กติกาการอยู่ร่วมกันของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนอย่างยั่งยืน

มติของธรรมนูญชุมชนและรายละเอียด

เพื่อการจัดการอย่างยั่งยืน :-

ข้อ1 แผนการบริหารการจัดการมรดกในชุมชน

- 1) เป็นกติกาหรือข้อตกลงของการอยู่ร่วมกันของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่อ่าวอุดม
- 2) เพื่อนำไปสู่สภาวะที่ดีของชุมชนคนอ่าวอุดมที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยพื้นฐาน มีการจัดสรรทรัพยากรอย่างเป็นธรรม มีความสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง บนฐานหลักศาสนา วิถีภูมิปัญญาขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมของคนอ่าวอุดม และมีการพึ่งตนเองสอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
- 3) เพื่อการสร้างจิตสำนึกอนุรักษ์
การจัดการของทรัพยากรอ่าวอุดมสร้างความตระหนักร่วมกัน
หล่อหลอมดวงใจของพวกที่เกี่ยวข้องให้ทุกคนมีคุณธรรม จริยธรรม
รวมถึงการเสียสละในการร่วมกันจัดการทรัพยากรในอ่าวอุดม
- 4) เพื่อนำไปสู่การพัฒนาระบบการเมืองภาคพลเมืองของชุมชนในการจัดการดูแล
ทรัพยากรอ่าวอุดมร่วมกันในอนาคต

ข้อ2 แผนการอนุรักษ์

- 1) ให้มีองค์กรอ่าวอุดม ดูแลฐานทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 2) ให้มีอาสาสมัครอ่าวอุดมอยู่ในการดูแลขององค์กรทำหน้าที่พิทักษ์โดยเฉพาะ
ทะเลพื้นที่อ่าวอุดม
- 3) ให้มีการสนับสนุนและส่งเสริมให้จัดทำเขตอภัยทาน

- 4) ให้ชุมชนมีการส่งเสริมการปลูกพืช-ต้นไม้ และมีการเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และระบบนิเวศ โดยกำหนดให้มีการปล่อยลูกกุ้ง และลูกปู ลงสู่ทะเลในวันที่ 12 สิงหาคม และ วันที่ 5 ธันวาคม ของทุกปี
- 5) ให้มีการระบุแนวเขตพื้นที่ 3,000 เมตร สำหรับเรือประมงพาณิชย์ เช่นเรืออวนลากเดี่ยว/คู่ เรืออวนคู่ต เรือลากแขก เรือวางลอบปู ไม่ให้เข้ามาในเขตพื้นที่ 3,000 เมตร
- 6) ให้มีการกำหนดพื้นที่อนุรักษ์หรือรักษาถิ่น เพื่อความมั่นคงด้านอาหารเพื่อรักษาฐานทรัพยากร
- 7) ห้ามมีการเปลี่ยนแปลงสภาพที่ดินในบริเวณพื้นที่ลาดชันและภูเขา รวมไปถึงการบุกรุกทางทะเล และโครงการที่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศของท้องทะเล

ข้อ 3 แผนการฟื้นฟู

- 1) ให้มีการสนับสนุนและส่งเสริมให้ชุมชน มีการปล่อยพันธุ์ลูกกุ้ง ลูกปู และลูกปลา
- 2) ให้ชุมชนและท้องถิ่นฟื้นฟูถนนและพื้นที่เสื่อมโทรมหรือถูกทำลายตาม ความเหมาะสมของสภาพพื้นที่
- 3) ให้มีการส่งเสริมพื้นที่การทำประมง เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร
- 4) ให้มีการฟื้นฟูพื้นที่ทางบกและทางทะเลที่มีความเสื่อมโทรมให้กลับมาใช้ ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน

ข้อที่ 4 แผนด้านการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

- 1) ให้องค์กรภาคชุมชนและภาครัฐกำหนดการใช้ประโยชน์ของที่ดินตามมาตรการผังเมืองร่วมอนุรักษ์ ฟื้นฟู และพัฒนาอย่างชัดเจน
- 2) ให้มีการพัฒนาการบริหารการจัดการน้ำและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นธรรม ทัวถึงและยั่งยืน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน
- 3) ให้มีการส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาและเทคโนโลยีชีวภาพ ด้านพลังงานทดแทน การผลิต การฟื้นฟูสัตว์น้ำและสิ่งแวดล้อมในครัวเรือน
- 4) ให้ชุมชนร่วมกับสถานศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบเพื่อจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น

- ถิ่น โดยการใช้ทรัพยากรทางทะเลในการเรียนรู้ การใช้ประโยชน์ และการอนุรักษ์
- 5) ให้ชุมชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินทางทะเล รวมถึงการเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ และมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล คุณแลรักษาโครงการทรัพยากรทางทะเลของหน่วยงานต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง
 - 6) ให้มีคณะทำงานศึกษา และรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจ กับการพัฒนาที่สอดคล้องกับพื้นที่
 - 7) ให้มีการสร้างระบบเตือนภัย และเฝ้าระวังผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางสภาพอากาศและนโยบายการ พัฒนาโดยใช้ภูมิปัญญา และเทคโนโลยีที่เป็นคุณต่อชุมชน
 - 8) ให้ชุมชนและท้องถิ่น อาจจะร่วมกันซื้อที่ดินเอกชนที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ เพื่อจัดทำโฉนดชุมชนเพื่อนำมาส่งเสริมสร้างรายได้
 - 9) ให้ท้องถิ่นมีสวัสดิการให้กลับกลุ่ม /ชมรม/ องค์กร ให้มีการดูแลพื้นที่และทรัพยากรท้องถิ่น

ข้อที่ ๕ แผนการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ทางทะเล

- (1) กรณีการใช้พื้นที่ ที่มีปัญหาความขัดแย้งระหว่างเอกชนกับชุมชน ในการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ทางทะเล ให้มีการสำรวจโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- (2) กรณีตัวอย่างการทำกิจการท่าเรือ ให้องค์กรอ่าวอุดมร่วมกับตัวแทนชุมชน สถานองค์กรชุมชน ท้องถิ่น ท้องที่ จัดการประชุมร่วมกับผู้ประกอบการ จัดทำข้อตกลงและออกข้อบัญญัติการทำกิจการท่าเรือเพิ่มเติม รวมถึงการห้ามขยายพื้นที่ลงไปในเขตทะเล โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง ควบคุมดูแลให้ทำตามกฎหมายอย่างจริงจัง
- (3) ต้องมีการฟื้นฟู ชดเชยและเยียวยาให้ผู้ได้รับผลกระทบ โดยผู้ประกอบการ และจัดให้มีการติดตาม รวมถึงรายงานผลต่อสาธารณะอย่างต่อเนื่อง
- (4) ในประเด็นปัญหาอื่นๆ ที่มีความขัดแย้งระหว่างรัฐ เอกชนและชุมชน ให้มีการแต่งตั้งคณะทำงานโดยรัฐร่วมกับตัวแทนองค์กรอ่าวอุดม ภาคประชาชนและสถานองค์กรชุมชนดำเนินการแก้ไขปัญหา

ชดเชยและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ และมีกระบวนการติดตามอย่างต่อเนื่อง
เพื่อให้เกิดแนวทางและรูปธรรมในการแก้ไขปัญหาที่ชัดเจน

ข้อที่ ๖ แผนการจัดการมลพิษ

- (1) กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกข้อบัญญัติร่วมกับเอกชน
ชุมชนและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ต้องดำเนินการจัดการมลพิษที่เกิดขึ้น
โดยเฉพาะฝุ่นละออง การบำบัดน้ำเสีย จากผู้ประกอบการ ก่อนปล่อยน้ำเสียสู่ทะเล
หรือจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียครัวเรือน
- (2) ให้สภาประชาคมชุมชนบ้านอ่าวอุดมจัดตั้งกลไกการเจรจา เพื่อการฟื้นฟูทางทะเล
สภาพแวดล้อมของชุมชน จัดการน้ำเสียร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ผู้ประกอบการ โรงเรียน ท้องที่ ท้องถิ่น และชุมชนทั้งอ่าวอุดม
- (3) ให้สถานศึกษามีการส่งเสริมการทำกิจกรรมร่วมกันของเยาวชนจิตอาสาและจิตอาสา
ชุมชน ท้องถิ่น ท้องที่ และผู้ประกอบการ
ในการดูแลท้องทะเลและทรัพยากรธรรมชาติ อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง
- (4) ให้มีการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลตั้งแต่ต้นทางแหล่งกำเนิดในเขตหมู่บ้าน
ชุมชน สถานที่ประกอบการ แบบครบวงจร
- (5) ให้ชุมชนร่วมกับท้องถิ่นส่งเสริมให้มีพื้นที่และสถานที่ต้นแบบในการจัดการสิ่งแวดล้อม
ครบวงจร เช่น หน่วยงาน ครอบครั้ว หมู่บ้าน ชุมชน วัด โรงเรียน ตลาดนัด
โดยเฉพาะให้มีการ ลด-ละ-เลิก การใช้ถุงพลาสติก โฟม
ส่งเสริมการใช้วัสดุธรรมชาติทดแทน โดยใช้มาตรการสร้างแรงจูงใจ
- (6) ให้หน่วยงานรัฐร่วมกับชุมชนตรวจสอบ เสนอแนะ โรงงานอุตสาหกรรม หลุมขยะ
หรือสถานบันเทิง ที่มีกิจกรรมสร้างมลพิษ

ข้อที่ ๗ แผนพื้นที่การเมืองภาคพลเมือง

- (1) ให้ท้องถิ่นและหน่วยงานราชการ มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลของโครงการต่างๆ
งบประมาณประจำปี และมีรายงานการดำเนินงานต่อสาธารณะ
- (2) ให้องค์กรอ่าวอุดมมีการพัฒนาศักยภาพและสร้างผู้นำในการดูแลอ่าวอุดม
อย่างต่อเนื่อง

- (3) ให้องค์กรอำวอูคม มีการยกย่องเชิดชูเกียรติผู้นำ “คนดีศรีอำวอูคม” ประจำปี ที่มีผลงานเป็นที่ยอมรับ ทั้งที่มีชีวิตอยู่และเสียชีวิตไปแล้ว เพื่อเป็นแบบอย่างให้ผู้นำรุ่นต่อไป
- (4) ให้มีตัวแทนภาคประชาชน ร่วมตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานในโครงการพัฒนาต่างๆในพื้นที่ อำวอูคมอย่างจริงจัง
- (5) ให้หน่วยงานรัฐ ท้องถิ่น และชุมชน มีการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ ด้วยการจัดสมัชชาอำวอูคม สนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการเมืองภาคพลเมืองขึ้นในพื้นที่ อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง นำผลการดำเนินงานมารายงานต่อสาธารณะ และกำหนดวาระร่วมของอำวอูคม

ข้อที่ ๘ แผนอัตลักษณ์ของพื้นที่และคนในพื้นที่อำวอูคม

- (1) รัฐและชุมชน ต้องส่งเสริมให้อัตลักษณ์ที่ประกอบด้วยความมีน้ำใจ การแบ่งปันแลกเปลี่ยน วิถีชีวิตที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมประเพณีและศาสนา
- (2) อัตลักษณ์ของความเป็นพื้นที่และคนอำวอูคมต้องได้รับการสืบทอด ด้านประวัติศาสตร์ ประเพณี วัฒนธรรม และมีกระบวนการศึกษาทั้งในและนอกระบบ

ข้อที่ ๙ การสร้างความรู้อย่างต่อเนื่อง (ทั้งในและนอกระบบ)

- (1) หน่วยงานรัฐและชุมชน ต้องสนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการสร้างความเป็นเครือข่ายของชุมชน เพื่อสร้างและค้ำหารูปธรรมในการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับชุมชน
- (2) สร้างกระบวนการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชน ประวัติศาสตร์ ประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาของคนในพื้นที่อำวอูคม

ข้อที่ ๑๐ การสร้างเครือข่าย

- (1) หน่วยงานรัฐและชุมชน ต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการสร้างความเป็นเครือข่ายของชุมชน เพื่อสร้างและค้ำหารูปแบบธรรมในการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับชุมชน

- (2) มีการขยายเครือข่ายให้กว้างขวาง
สร้างจิตสำนึกและดำเนินการใช้ทางเลือกรูปธรรมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากร
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง
- (3) มีการเชื่อมโยงองค์กร เครือข่ายภาคี
ที่มีเป้าหมายในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม